

CAUZELE CONEXATE 56 ȘI 58/64
ÉTABLISSEMENTS CONSTEN S.A.R.L.
ȘI
GRUNDIG-VERKAUFS-GMBH
ÎMPOTRIVA
COMISIEI COMUNITĂȚII ECONOMICE EUROPENE

Hotărârea Curții¹
din 13 iulie 1966

În cauzele conexate 56/64 și 58/64,

ÉTABLISSEMENTS CONSTEN S.A.R.L., cu sediul la Courbevoie (Seine),

reclamantă în cauza 56/64,

reprezentată de către J. Lassier, avocat la Curtea de Apel din Paris, cu domiciliul ales în Luxemburg, la J. Welter, avocat-avoué, 6, rue Willy-Goergen,

și

GRUNDIG-VERKAUFS-GMBH, societate cu răspundere limitată de naționalitate germană, cu sediul la Fürth (Bavaria),

reclamantă în cauza 58/64,

reprezentată de către administratorul său, Max Grundig, asistat de H. Hellmann și de K. Pfeiffer, de la baroul din Köln, cu domiciliul ales în Luxemburg, la A. Neyens, avocat-avoué, 9, rue des Glacis,

susținute de

GVERNUL REPUBLICII ITALIENE, reprezentat de către A. Maresca, ministru plenipotențiar și șef adjunct al contenciosului diplomatic al Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent, asistat de P. Peronaci, substituit de avocat general al statului, cu domiciliul ales în Luxemburg, pe lângă ambasada Italiei, 5, rue Marie-Adélaïde,

intervenient în cele două cauze,

---

¹ Limba de procedură: germană și franceză.

GUVERNUL REPUBLICII FEDERALE GERMANIA, reprezentat de către U. Everling, Ministerialrat, și H. Peters, Regierungsrat, cu domiciliul ales în Luxemburg, pe lângă Cancelaria Ambasadei Republicii Federale Germania, 3, boulevard Royal,

intervenient în cauza 58/64,

împotriva

COMISIEI COMUNITĂȚII ECONOMICE EUROPENE,

pârâtă,

reprezentată de către consilierii săi juridici, G. Le Tallec (cauza 56/64) și J. Thiesing (cauza 58/64), în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg, pe lângă Secretariatul Serviciului Juridic al executivelor europene, 2, place de Metz,

susținută de

Societatea Willy Leissner, societate pe acțiuni, cu sediul la Strasbourg, reprezentată de către C. Lapp, din baroul Strasbourg, cu domiciliul ales în Luxemburg, la H. Glaesener, notar, 20, rue Glesener,

Societatea UNEF, societate cu răspundere limitată de naționalitate franceză, cu sediul la Paris, reprezentată de către R. Collin, avocat la Curtea de Apel din Paris, și de către P. A. Franck, avocat pe lângă Curtea de Apel din Bruxelles, cu domiciliul ales în Luxemburg, la E. Arendt, avocat-avoué, 6, rue Willy-Goergen,

intervenienți,

având ca obiect anularea Deciziei Comisiei din 23 septembrie 1964 privind o procedură în temeiul articolului 85 din tratat (IV/A-00004-03344 « Grundig-Consten »),

CURTEA,

constituită din

Ch. L. Hammes, președinte,

L. Delvaux și W. Strauß, președinți de cameră,

A. M. Donner, A. Trabucchi (raportor), R. Lecourt și R. Monaco, judecători,

avocat general: K. Roemer,

grefier: A. Van Houtte,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

Cu privire la motivul referitor la calificarea actului atacat

întrucât reclamanta Consten invocă motivul încălcării unor norme fundamentale de procedură, textul publicat în Jurnalul Oficial care califică actul atacat drept directivă, în timp ce un astfel de act nu poate fi adresat unor persoane particulare;

întrucât, fiind vorba de un act destinat unor întreprinderi desemnate anume, numai textul notificat destinatarilor este autentic;

întrucât acest text conține formula « Comisia a adoptat prezenta decizie »;

întrucât, în consecință, acest motiv nu este întemeiat;

Cu privire la motivele referitoare la încălcarea dreptului la apărare

întrucât reclamanta Consten reproșează Comisiei că i-a încălcat dreptul la apărare, prin faptul că nu i-a comunicat toate elementele dosarului;

întrucât reclamanta Grundig face aceeași plângere, în special cu privire la două note emise de autoritățile franceze și germane, pe care Comisia le-a luat în considerare la adoptarea deciziei sale;

întrucât procedura în fața Comisiei, cu privire la aplicarea articolului 85 din tratat, este o procedură administrativă care implică faptul ca părțile interesate să fie, în prealabil, în măsură să-și prezinte observațiile cu privire la motivele pe care Comisia consideră că trebuie să le rețină împotriva lor.

întrucât, în acest scop, acestea trebuie să fie informate cu privire la elementele de fapt pe care se întemeiază aceste motive;

întrucât nu este, cu toate acestea, necesar ca întregul conținut al dosarului să fie comunicat

întrucât, în acest caz, se pare că expunerea Comisiei din 20 decembrie 1963 reia toate faptele necesare pentru constatarea motivelor reținute;

întrucât reclamantii au primit, potrivit legii, comunicarea acestei expuneri și au putut prezenta observațiile scrise și orale;

întrucât decizia atacată nu reține alte motive în afara acelor care făcuseră obiectul acestei proceduri;

întrucât reclamanta Consten susține că decizia ar fi, de asemenea, viciată de încălcarea dreptului la apărare prin faptul că nu a luat în considerare principalele motive invocate de aceasta în fața Comisiei, în special cererile prin care se urmărește obținerea unor investigații suplimentare;

întrucât, în cadrul unei astfel de proceduri nejudiciare, administrația nu este obligată să argumenteze respingerea motivelor părților;

întrucât, în consecință, nu rezultă că dreptul la apărare al părților a fost încălcat pe parcursul procedurii în fața Comisiei;

întrucât acest motiv nu este întemeiat;

Cu privire la motivul referitor la constatarea încălcării în dispozitivul deciziei

întrucât guvernul german susține motivul încălcării unor norme fundamentale de procedură deoarece constatarea încălcării ar fi trebuit să se includă exclusiv în motivare, nu și în dispozitivul deciziei;

întrucât această constatare constituie baza obligației părților de a pune capăt încălcării;

întrucât efectele sale asupra situației juridice a întreprinderilor în cauză nu depind de poziția sa în cadrul deciziei;

întrucât astfel, acest motiv nu prezintă interes și trebuie, în consecință, să fie respins;

Cu privire la motivele referitoare la aplicabilitatea articolului 85 alineatul (1), în cazul contractelor de exclusivitate

întrucât reclamantii susțin că interdicția de la articolul 85 alineatul (1) nu se aplică decât în cazul înțelegerilor așa-zis orizontale;

întrucât guvernul italian susține, în plus, că aceste contracte de exclusivitate nu ar constitui "acorduri între întreprinderi" în sensul dispoziției în cauză, părțile nefiind pe poziție de egalitate;

întrucât, cu privire la aceste contracte, libertatea concurenței nu ar putea fi protejată decât în temeiul articolului 86 din tratat;

întrucât nici formularea articolului 85, nici cea a articolului 86 nu permite atribuirea unei anume specializări fiecăruia dintre aceste articole în funcție de locul pe care contractanții îl ocupă la nivel economic;

întrucât articolul 85, referindu-se de manieră generală la toate acordurile care denaturează concurența în interiorul pieței comune, nu prevede nicio distincție între aceste acorduri, în funcție de încheierea lor între operatori concurenți la același nivel sau între operatori neconcurenți situați la niveluri diferite;

întrucât, în principiu, nu se poate face nicio distincție acolo unde nici tratatul nu distinge;

întrucât, în plus, nu se poate exclude eventuala aplicare a articolului 85 în cazul unui contract de concesiune exclusivă, pe motiv că concedentul și concesionarul nu sunt concurenți între ei, nesituându-se pe poziție de egalitate;

întrucât concurența poate fi denaturată, în sensul articolului 85 alineatul (1), nu numai prin acorduri care o limitează între părți, ci și prin acorduri care împiedică sau restrâng concurența ce s-ar putea exercita între una dintre acestea și terți;

întrucât, în acest scop, este irelevant dacă părțile la acord se află sau nu pe picior de egalitate în ceea ce privește poziția și funcția lor economică;

întrucât aceasta se aplică cu atât mai mult cu cât, printr-un astfel de acord, părțile ar putea căuta, împiedicând sau limitând concurența terților cu privire la produse, să instituie sau să garanteze în beneficiu propriu un avantaj nejustificat, în detrimentul consumatorului sau al utilizatorului, contrar obiectivelor generale ale articolului 85;

întrucât este, așadar, posibil ca, fără să antreneze un abuz de poziție dominantă, un acord între operatori economici situați la niveluri diferite să fie susceptibil să aducă atingere comerțului dintre statele membre și să aibă, în mod simultan, ca obiect sau ca efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței, intrând, astfel, sub incidența interdicției de la articolul 85 alineatul (1);

întrucât, în plus, este inutilă comparația, pe de o parte, a situației, aflate sub incidența articolului 85, a producătorului obligat printr-un acord de exclusivitate de distribuitorul produselor sale cu, pe de altă parte, cea a producătorului care integrează în întreprinderea sa distribuția propriilor produse printr-un mijloc oarecare, de reprezentare comercială de exemplu, căreia articolul 85 nu i se aplică;

întrucât aceste situații sunt distincte din punct de vedere juridic;

întrucât, pe de altă parte, acestea prezintă un interes diferit, fiind posibil ca eficacitatea dintre două circuite economice, dintre care unul este integrat iar celălalt nu, să fie diferită;

întrucât formularea articolului 85 face ca interdicția să fie aplicabilă, sub rezerva îndeplinirii celorlalte condiții, în cazul unui acord încheiat între mai multe întreprinderi și excluzând, pentru acest motiv, situația unei întreprinderi unice care-și integrează propria rețea de distribuție, nu rezultă, cu toate acestea, că trebuie să fie legalizată, printr-o simplă analogie economică, de altfel incompletă și în contradicție cu textul amintit, situația contractuală care derivă dintr-un acord între o întreprindere de producție și o întreprindere de distribuție;

întrucât, în primul caz, tratatul își propune ca, prin articolul 85, să nu aducă atingere organizării interne a întreprinderii și numai în cazul în care atinge nivelul de gravitate al unui abuz de poziție dominantă să pună în discuție eventual, prin articolul 86, acesta nu poate, cu toate acestea, aplica aceeași constrângere atunci când disfuncționalitățile privind concurența rezultă din acordul încheiat între două întreprinderi diferite, care, în general, este suficient să fie interzis;

întrucât, în sfârșit, un acord între producător și distribuitor care ar urmări să reconstituie compartimentările naționale în comerțul dintre statele membre ar putea fi contrare obiectivelor fundamentale ale Comunității;

întrucât tratatul, al cărui preambul și conținut vizează să elimine barierele dintre state și care, în multe din dispozițiile sale, manifestă o atitudine severă față de reparația acestora, nu ar putea permite întreprinderilor să recreeze astfel de bariere;

întrucât articolul 85 alineatul (1) răspunde acestui obiectiv, chiar și în cazul acordurilor dintre întreprinderile situate la niveluri diferite ale procesului economic;

întrucât motivele prevăzute mai sus nu sunt, prin urmare, întemeiate;

Cu privire la motivul întemeiat pe Regulamentul nr. 19/65 al Consiliului

Întrucât reclamanta Grundig ridică problema de a ști dacă interdicția de la articolul 85 alineatul (1) ar fi fost aplicabilă acordului în cauză înainte de adoptarea Regulamentului nr. 19/65 al Consiliului cu privire la aplicarea articolului 85 alineatul (3) la anumite categorii de acorduri;

Întrucât acest motiv a fost invocat de reclamantă pentru prima dată în replică;

Întrucât faptul că acest regulament a fost adoptat după introducerea acțiunii nu justifică această întârziere;

Întrucât în fapt, acest motiv exprimă, pe fond, ideea conform căreia, înainte de adoptarea acestui regulament, Comisia nu ar fi trebuit să aplice articolul 85 alineatul (1), fiind lipsită de competența de a acorda exceptări pe categorii de acorduri;

Întrucât situația în cauză exista înainte de adoptarea Regulamentului nr. 19/65, acesta din urmă nu poate constitui un element nou, în sensul articolului 42 din regulamentul de procedură, care să poată justifica indicarea tardivă a acestui motiv;

Întrucât, în consecință, motivul este inadmisibil;

Cu privire la motivele referitoare la noțiunea de "acorduri care pot aduce atingere comerțului dintre statele membre"

Întrucât reclamantii și guvernul german susțin că, bazându-se pe o interpretare greșită a noțiunii de acord care poate afecta comerțul dintre statele membre, Comisia nu a demonstrat că, în absența acordului contestat, un astfel de comerț ar fi fost mai intens;

Întrucât pârâta răspunde că această condiție de la articolul 85 alineatul (1) ar fi îndeplinită din moment ce, în virtutea acordului, comerțul dintre statele membre se dezvoltă în alte condiții decât ar fi făcut-o în absența restricției ce rezultă din acord, precum și că influența acestuia asupra condițiilor pieței atinge un anumit grad de importanță;

Întrucât acesta ar fi cazul în speță, în special avându-se în vedere impedimentele care decurg din acordul în cauză în cadrul pieței comune în materia importurilor și exporturilor de produse Grundig cu destinația și proveniența Franța;

Întrucât condiția prevăzută mai sus urmărește să stabilească, în materia reglementării cartelurilor, sfera dreptului comunitar în raport cu cel al statelor;

Întrucât, în fapt, denaturarea concurenței provocată de acordul în cauză intră sub incidența interdicției de drept comunitar de la articolul 85 numai în măsura în care acordul poate aduce atingere comerțului dintre statele membre, în caz contrar, aceasta iese de sub incidența interdicției;

Întrucât, în această privință, este important de știut, în special, dacă acordul poate periclita, direct sau indirect, efectiv sau potențial, libertatea comerțului dintre statele membre într-un sens care ar putea aduce atingere realizării obiectivelor unei piețe unice între state;

întrucât, astfel, faptul că un acord favorizează creșterea, chiar și considerabilă, a volumului comerțului dintre state nu este suficient pentru a exclude faptul că acordul în cauză poate "aduce atingere" acestui comerț în sensul precizat mai sus;

întrucât, în acest caz, contractul dintre Grundig și Consten, pe de o parte, prin împiedicarea altor întreprinderi în afară de Consten să importe în Franța produsele Grundig și, pe de altă parte, prin interzicerea societății Consten să reexporte aceste produse în alte țări ale pieței comune, afectează incontestabil comerțul dintre statele membre;

întrucât aceste limitări ale libertății comerțului, precum și cele care ar putea rezulta pentru terți din înregistrarea de către Consten, în Franța, a mărcii GINT, pe care Grundig o aplică pe toate produsele sale, sunt suficiente pentru îndeplinirea condiției în cauză;

întrucât, prin urmare, motivele formulate în această privință trebuie să fie respinse;

Cu privire la motivele referitoare la criteriul restrângerii concurenței

întrucât reclamanții și guvernul german susțin că, din moment ce Comisia și-a limitat examinarea numai la produsele Grundig, decizia ar fi întemeiată pe o noțiune eronată despre concurență și despre normele privind interdicția prevăzută la articolul 85 alineatul (1);

întrucât această noțiune ar viza, în special, concurența între produse similare de mărci diferite;

întrucât Comisia, înainte să declare aplicabil articolul 5 alineatul (1), ar fi trebuit, bazându-se pe o aplicare rațională ("rule of reason"), să ia în considerare efectele economice ale contractului în litigiu asupra concurenței dintre diferitele mărci;

întrucât acordurile verticale de reprezentare exclusivă ar trebui să se bucure de o prezumție favorabilă pe planul concurenței și că, în cazul de față, niciun element nu ar permite infirmarea acestei prezumții;

întrucât, din contră, contractul în cauză ar fi mărit concurența dintre produsele similare de mărci diferite;

întrucât principiul libertății concurenței privește diferitele stadii și aspecte ale acesteia;

întrucât, deși concurența dintre producători este, în general, mai evidentă decât cea dintre distribuitorii aceleiași mărci, nu rezultă totuși că un acord care tinde să o restrângă pe aceasta din urmă ar trebui să iasă de sub incidența interdicției articolului 85 alineatul (1), numai prin faptul că ar putea să o consolideze pe prima;

întrucât, de altfel, în sensul aplicării articolului 85 alineatul (1), luarea în considerare a efectelor concrete ale unui acord este superfluă din momentul în care reiese că acesta are ca obiect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea jocului concurenței;

întrucât, prin urmare, absența, în decizia atacată, a oricărei analize a efectelor acordului pe planul concurenței între produsele similare de mărci diferite nu constituie, prin ea însăși, un viciu al deciziei;

întrucât, aşadar, rămâne să se examineze dacă decizia atacată a aplicat în mod corect interdicţia de la articolul 85 alineatul (1), în cazul acordului în litigiu, ca urmare a restrângerii concurenţei astfel create pe planul distribuţiei numai a produselor Grundig;

întrucât încălcarea constatată prin decizia atacată rezultă din protecţia teritorială absolută stabilită de respectivul contract în favoarea societăţii Consten pe baza dreptului francez;

întrucât reclamantii au dorit astfel să elimine orice posibilitate de concurenţă la nivelul comerţului cu ridicata de produse Grundig pe teritoriul prevăzut în contract prin două metode principale;

întrucât, pe de o parte, Grundig s-a angajat să nu livreze terţilor, chiar şi indirect, produse destinate zonei vizate de contract;

întrucât natura restrictivă a acestui angajament reiese clar dacă este luată în considerare în lumina interdicţiei de export care a fost stabilită nu numai cu privire la Consten, ci şi în privinţa tuturor celorlalţi concesionari exclusivi ai lui Grundig, precum şi a comercianţilor cu ridicata germani;

întrucât, pe de altă parte, înregistrarea în Franţa de către Consten a mărcii GINT, pe care Grundig o aplică pe toate produsele sale, este de natură să mărească protecţia inerentă din acordul în litigiu împotriva riscului de importuri paralele în Franţa de produse Grundig, rezultată din dreptul de proprietate industrială;

întrucât, astfel, niciun terţ nu ar putea să importe produse Grundig, provenite din alte ţări membre ale Comunităţii pentru a le revinde în Franţa, fără să-şi asume riscuri serioase;

întrucât pârâta a ținut seama, în mod corect, de ansamblul sistemului astfel stabilit de către Grundig;

întrucât, în fapt, pentru caracterizarea situaţiei contractuale, este necesară plasarea contractului în contextul economic şi juridic în lumina căruia părţile l-au încheiat, fără ca acest lucru să poată fi considerat ca o imixtiune în actele sau situaţiile juridice care nu fac obiectul procedurii în faţa Comisiei;

întrucât situaţia constatată mai sus conduce la izolarea pieţei franceze şi permite practicarea pentru produsele în cauză a unor preţuri care se sustrag unei concurenţe eficace;

întrucât, în plus, cu cât reuşesc eforturile producătorilor de a-şi individualiza mărcile în ochii consumatorilor, cu atât tinde să se diminueze eficacitatea concurenţei;

întrucât, datorită impactului considerabil pe care-l au costurile de distribuţie asupra preţului de cost, pare important ca şi concurenţa dintre comercianţi să fie stimulată;

întrucât eforturile comerciantului sunt stimulate de concurenţa dintre distribuitorii produselor de aceeaşi marcă;

întrucât acordul care vizează astfel să izoleze piața franceză de produse Grundig și să mențină în mod artificial, pentru produsele unei mărci foarte răspândite, piețe naționale distincte în interiorul Comunității este, prin urmare, de natură să denatureze concurența pe piața comună;

întrucât, în consecință, în mod corect, în decizia atacată s-a considerat că acordul constituie o încălcare a articolului 85 alineatul (1), orice considerare ulterioară, atât a datelor economice (diferențe de preț între Franța și Germania, caracterul reprezentativ al tipului de aparat în cauză, nivelul costurilor suportate de Consten), cât și a exactității criteriilor din care s-a inspirat Comisia în comparațiile sale dintre situația piețelor franceze și germane, precum și a eventualelor efecte favorabile ale acordului în alte privințe, nu poate sub nicio formă să conducă, în prezența restricțiilor menționate mai sus, la o soluție diferită în temeiul articolului 85 alineatul (1);

Cu privire la motivele referitoare la sfera de aplicare a interdicției

întrucât reclamanta Grundig și guvernul german reproșează Comisiei de a nu fi exclus din interdicție, în dispozitivul deciziei atacate, clauzele contractului în privința cărora nu s-a constatat niciun efect care poate restrânge concurența și de a fi omis astfel să definească încălcarea;

întrucât rezultă din motivarea deciziei atacate, precum și din articolul 3 al acesteia, că încălcarea constatată la articolul 1 din dispozitiv nu constă în angajamentul societății Grundig de a nu livra direct în Franța decât societății Consten;

întrucât această încălcare rezultă din clauzele care, adăugate la acordarea acestor drepturi exclusive, sunt de natură să împiedice, în temeiul dreptului intern, importurile paralele de produse Grundig în Franța, prin stabilirea unei protecții teritoriale absolute în favoarea concesionarului exclusiv;

întrucât nulitatea de drept prevăzută la articolul 85 alineatul (2) se aplică numai elementelor acordului care fac obiectul interdicției sau acordului în ansamblul său în cazul în care aceste elemente nu apar ca fiind separabile de acordul însuși;

întrucât Comisia ar trebui, cu toate acestea, fie să se limiteze, în dispozitivul deciziei atacate, să constate încălcarea numai în elementele acordului care fac obiectul interdicției, fie să precizeze în preambul motivele pentru care aceste elemente nu i se par separabile de ansamblul acordului;

întrucât rezultă, cu toate acestea, din articolul 1 al deciziei că încălcarea a fost constatată cu privire la acord în ansamblul său, cu toate că necesitatea ca ansamblul acordului să fie lovit de nulitate nu a fost motivată în mod corespunzător de către Comisie, nestabilindu-se că toate clauzele acestuia ar constitui o încălcare a dispozițiilor articolului 85 alineatul (1);

întrucât, din contră, situația, recunoscută ca incompatibilă cu articolul 85 alineatul (1), nu rezultă din acțiunea conjugată a tuturor clauzelor acordului și din efectul global al acestuia, ci din anumite clauze determinate de contractul din 1 aprilie 1957 privind protecția teritorială absolută, precum și din acordul adițional privind marca GINT;

întrucât articolul 1 din decizia atacată trebuie, prin urmare, să fie anulat în măsura în care extinde, fără motive valabile, nulitatea articolului 85 alineatul (2) la toate clauzele acordului;

Cu privire la motivele referitoare la constatarea încălcării relative la acordul privind marca GINT

Întrucât reclamanții reproșează Comisiei că a încălcat articolele 36, 222 și 234 din Tratatul CEE și că, în plus, și-a depășit limitele competenței prin declarația conform căreia acordul privind înregistrarea în Franța a mărcii GINT servește la asigurarea protecției teritoriale absolute în favoarea societății Consten, excluzând în acest fel, la articolul 3 din dispozitivul deciziei atacate, posibilitatea pentru Consten de a invoca drepturile care rezultă din legislația națională în materie de mărci pentru a se opune importurilor paralele;

Întrucât reclamanții susțin, în special, că efectul criticat pe planul concurenței nu se datorează acordului, ci înregistrării mărcii, în conformitate cu legislația franceză, care dă naștere unui drept originar al titularului mărcii, de unde rezultă protecția teritorială absolută în conformitate cu legislația națională;

Întrucât dreptul societății Consten de a dispune în mod exclusiv în Franța, în temeiul contractului, de marca GINT care poate fi utilizată în aceeași manieră în alte țări are ca scop să permită controlul și crearea unui obstacol în calea importurilor paralele;

Întrucât, prin urmare, acordul prin care Grundig, titularul acestei mărci în temeiul unei înregistrări internaționale, a autorizat societatea Consten să o înregistreze în Franța în numele său, este de natură să restrângă concurența;

Întrucât, chiar dacă societatea Consten este, prin înregistrarea mărcii GINT, titularul originar, conform dreptului francez, al drepturilor referitoare la această marcă, cu toate acestea a procedat la înregistrarea respectivă în temeiul unui acord încheiat cu Grundig;

Întrucât, prin urmare, acest acord poate face obiectul interdicției de la articolul 85 alineatul (1);

Întrucât această interdicție ar fi fără efect în cazul în care societatea Consten ar putea continua să utilizeze marca în același scop cu cel vizat de acordul recunoscut ca ilicit;

Întrucât articolele 36, 222 și 234 din tratat, invocate de reclamante, nu exclud orice influență a dreptului comunitar asupra exercitării drepturilor naționale de proprietate industrială;

Întrucât articolul 36, care limitează sfera de aplicare a normelor privind liberalizarea schimburilor comerciale conținute în titlul I capitolul 2 din tratat, nu poate limita domeniul de aplicare a articolului 85;

Întrucât articolul 222 se limitează să precizeze că "tratatul nu aduce atingere în niciun fel regimului proprietății din statele membre";

Întrucât dispoziția, prevăzută la articolul 3 din dispozitivul deciziei atacate, de a nu se utiliza drepturile naționale referitoare la marcă în scopul creării de obstacole în calea importurilor paralele, nu afectează acordarea acestor drepturi, ci doar limitează exercitarea acestora în măsura necesară pentru realizarea interdicției care rezultă din articolul 85 alineatul (1);

întrucât competența Comisiei de a emite o astfel de dispoziție, prevăzută la articolul 3 din Regulamentul nr. 17/62 al Consiliului, este compatibilă cu natura sistemului comunitar al concurenței, constituit din norme cu efect imediat și cu caracter obligatoriu direct asupra persoanelor;

întrucât un astfel de sistem, prin natura menționată mai sus și prin funcția sa, nu permite utilizarea abuzivă a drepturilor care rezultă din diversele legislații naționale privind mărcile, în scopul obstrucționării eficacității dreptului comunitar privind cartelurile;

întrucât articolul 234, care are ca scop protecția drepturilor statelor terțe, nu este aplicabil în cazul de față;

întrucât, în consecință, motivele menționate mai sus nu sunt întemeiate;

Cu privire la motivele referitoare la lipsa audierii terților interesați

întrucât reclamantii și guvernul german afirmă că articolul 3 din dispozitivul deciziei atacate ar viza, în fapt, ansamblul distribuției produselor Grundig pe piața comună;

întrucât, procedând astfel, Comisia și-ar fi depășit competența și nu ar fi luat în considerare dreptul tuturor celor interesați de a fi audiați;

întrucât interdicția, care rezultă pentru Grundig din articolul 3 mai sus-menționat, de a-și împiedica distribuitorii și concesionarii exclusivi să exporte în Franța, constituie corolarul interdicției privind protecția teritorială absolută stabilită în favoarea societății Consten;

întrucât această interdicție nu depășește, astfel, cadrul procedurii care a dus la aplicarea articolului 85 alineatul (1) acordului dintre Grundig și Consten;

întrucât, pe de altă parte, decizia atacată nu afectează în mod direct validitatea juridică a acordurilor încheiate între Grundig și comercianții cu ridicata și concesionarii alții decât Consten;

întrucât aceasta se limitează la restrângerea libertății de acțiune a societății Grundig în ceea ce privește importurile paralele ale produselor sale în Franța;

întrucât, cu toate că este de dorit ca anchetele Comisiei să se extindă, în măsura posibilului, la toți subiecții care pot fi afectați de deciziile sale, doar interesul de a împiedica declararea ilegalității unui acord la care aceștia nu erau părți, în scopul păstrării avantajelor pe care le-ar obține "de facto" din situația ce ar rezulta din acordul respectiv, nu poate constitui o bază suficientă pentru justificarea, în cazul celorlalți concesionari ai societății Grundig, a dreptului de a fi chemați din oficiu de către Comisie pentru a participa la procedura privind raporturile dintre Consten și Grundig;

întrucât, în consecință, acest motiv nu este întemeiat;

Cu privire la motivele referitoare la aplicarea articolului 85 alineatul (3)

Cu privire la condițiile de aplicare

întrucât reclamantele, susținute cu privire la mai multe puncte de către guvernul german, afirmă, între altele, că toate condițiile de aplicare a exceptării, a cărei existență a fost negată în decizia atacată, sunt îndeplinite în cazul de față;

întrucât pârâtul pornește de la premisa că le revine întreprinderilor interesate să probeze că sunt îndeplinite condițiile necesare pentru exceptare;

întrucât întreprinderile au dreptul la o examinare corespunzătoare a solicitărilor lor pentru aplicarea articolului 85 alineatul (3) de către Comisie;

întrucât, în acest scop, Comisia nu se poate limita să solicite întreprinderilor dovada îndeplinirii condițiilor necesare pentru exceptare, însă trebuie, pentru o bună administrare, să contribuie cu propriile sale mijloace la stabilirea faptelor și circumstanțelor relevante;

întrucât, pe de altă parte, exercitarea competențelor Comisiei presupune, în mod necesar, evaluări complexe în materie economică;

întrucât controlul judecătoresc al acestor evaluări trebuie să respecte natura acestora, limitându-se la examinarea materialității faptelor și consecințelor juridice pe care le deduce Comisia;

întrucât acest control se va exercita în primul rând cu privire la motivarea deciziilor care, în privința respectivelor evaluări, trebuie să precizeze faptele și considerentele pe care se bazează;

întrucât decizia atacată menționează că motivul principal al refuzului de exceptare constă în faptul că nu este îndeplinită condiția de la articolul 85 alineatul (3) litera (a);

întrucât guvernul german se plânge de faptul că respectiva decizie nu răspunde problemei de a ști dacă elementele cărora Comisia le-a recunoscut efectele favorabile, în special precomenzile și serviciile de garanție și post-vânzare, ar putea rămâne intacte în absența unei protecții teritoriale absolute;

întrucât decizia atacată nu admite decât ipotetic că contractul exclusiv în cauză contribuie la ameliorarea producției și distribuției;

întrucât, în continuare, decizia atacată examinează problema de a ști "dacă o ameliorare a distribuției produselor prin intermediul acordului de distribuție exclusivă nu mai poate fi realizată în cazul în care se admit importurile paralele";

întrucât, după examinarea argumentelor referitoare la precomenzi, supravegherea pieței, serviciile de garanție și post-vânzări, decizia a încheiat că "nu a fost propusă sau prevăzută nicio altă rațiune care să militeze în favoarea necesității protecției teritoriale absolute";

întrucât existența unei ameliorări a producției sau a distribuției produselor în cauză, necesară pentru acordarea exceptării, trebuie să fie apreciată ținând seama de articolul 85;

întrucât, în primul rând, această ameliorare nu poate fi identificată cu toate avantajele pe care părțile la acord le dobândesc, în baza acestuia, în cadrul activității lor de producție sau de

distribuție, avantaje, în general, de necontestat care arată că acordul este, în toate elementele sale, esențial pentru ameliorarea astfel înțeleasă;

întrucât o astfel de metodă subiectivă, care face să depindă conținutul noțiunii de ameliorare a particularităților raporturilor contractuale în cauză, nu ar corespunde sensului articolului 85;

întrucât, în plus, însuși faptul că tratatul prevede că limitarea concurenței trebuie să fie "indispensabilă" ameliorării în cauză indică, în mod clar, importanța pe care aceasta trebuie să o aibă;

întrucât această ameliorare trebuie, în special, să prezinte avantaje obiective semnificative, de natură să compenseze inconveniente care rezultă din acestea în materia concurenței;

întrucât argumentul guvernului german, bazat pe ideea că toate elementele care favorizează ameliorarea astfel cum aceasta a fost preconizată de părțile la acord ar trebui să rămână intacte, presupune că s-a soluționat deja afirmativ problema de a ști dacă toate aceste elemente sunt nu numai favorabile, ci și indispensabile ameliorării producției sau distribuției produselor în cauză;

întrucât, din acest motiv, argumentul este nu numai de natură să diminueze caracterul indispensabil ci și, între altele, să confunde preocuparea pentru interesele specifice ale părților cu îmbunătățirile obiective vizate de tratat;

întrucât, în evaluarea importanței relative a diferitelor elemente supuse examinării sale, Comisia trebuia, din contră, atât să aprecieze eficacitatea față de ameliorarea care poate fi constatată obiectiv a producției și distribuției produselor, cât și să evalueze dacă beneficiul rezultat ar fi suficient pentru a putea considera ca indispensabile limitările corelative ale concurenței;

întrucât teza bazată pe necesitatea menținerii intacte a oricărui aranjament al părților în măsura în care poate contribui la ameliorarea avută în vedere este incompatibilă cu enunțul anterior;

întrucât, în consecință, plângerea guvernului federal, bazată pe premise inexacte, nu este de natură să invalideze evaluarea Comisiei;

întrucât reclamanții susțin că admiterea importurilor paralele ar avea ca efect faptul că reprezentantul exclusiv nu-și mai poate planifica activitatea;

întrucât un anumit grad de incertitudine este inerent în cazul oricărei previziuni a viitoarele posibilități de vânzare;

întrucât o astfel de previziune trebuie să se bazeze, în fapt, pe o serie de elemente variabile și aleatorii;

întrucât admiterea importurilor paralele poate, cu siguranță, presupune riscuri sporite pentru concesionarul care face o precomandă fermă pentru cantitățile pe care estimează că le poate vinde;

întrucât un astfel de risc este, cu toate acestea, inerent oricărei activități comerciale și nu se poate justifica astfel o protecție specială în acest sens;

întrucât reclamanții reproșează Comisiei că nu a examinat, pe baza unor elemente concrete, dacă este posibil să asigure serviciile de garanție și de post-vânzare fără o protecție teritorială absolută;

întrucât acestea subliniază, în special, importanța pe care o are, pentru renumele mărcii Grundig, prestarea corespunzătoare a acestor servicii pentru toate aparatele Grundig introduse pe piață;

întrucât liberalizarea importurilor paralele ar obliga Consten să refuze aceste prestații pentru aparatele importate de concurenții săi care nu asigură ei înșiși aceste servicii în mod corespunzător;

întrucât acest refuz ar fi, de asemenea, contrar intereselor utilizatorilor;

întrucât, cu privire la serviciul de garanție gratuită, decizia menționează că, în mod normal, un cumpărător nu-și poate valorifica dreptul la o astfel de garanție decât față de furnizorul său și în condițiile convenite cu acesta;

întrucât părțile reclamante nu contestă în mod serios această afirmație;

întrucât temerile referitoare la prejudiciul ce ar putea rezulta în urma unui serviciu necorespunzător pentru renumele produselor Grundig nu par să fie, în situația de față, justificate;

întrucât, în fapt, societatea UNEF, concurenta principală a lui Consten, cu toate că a început să vândă produse Grundig în Franța mai târziu decât societatea Consten și cu toate că și-a asumat niște riscuri deloc neglijabile, oferă totuși o garanție gratuită și servicii de post-vânzare plătite în niște condiții care, în ansamblul lor, nu par să fi adus atingere renumelui mărcii Grundig;

întrucât, de altfel, nimic nu-i împiedică pe reclamanți să-i informeze pe utilizatori, printr-o publicitate corespunzătoare, despre natura prestațiilor și a altor avantaje oferite eventual de rețeaua oficială de distribuție a produselor Grundig;

întrucât nu este, prin urmare, corect că ar trebui ca publicitatea făcută de Consten să servească în aceeași măsură importatorilor paraleli;

întrucât, în consecință, motivele formulate de reclamanți nu sunt întemeiate;

întrucât reclamanții reproșează Comisiei că nu a examinat dacă protecția teritorială absolută era încă indispensabilă pentru a permite amortizarea cheltuielilor semnificative suportate de Consten pentru introducerea produselor Grundig pe piața franceză;

întrucât pârâta obiectează că, înainte de adoptarea deciziei atacate, nu avusese în niciun moment cunoștință de cheltuielile de introducere pe piață care nu fuseseră amortizate;

întrucât această afirmație a pârâtei nu a fost contestată;

întrucât Comisia nu poate fi obligată să procedeze din oficiu la o anchetă cu privire la acest aspect;

întrucât, în plus, susținerea reclamanților constă, pe fond, în afirmația că, în lipsa protecției teritoriale absolute, concesionarul nu ar fi acceptat condițiile convenite;

întrucât acest aspect nu are, cu toate acestea, nicio legătură cu ameliorările distribuției prevăzute la articolul 85 alineatul (3);

întrucât, în consecință, acest motiv nu poate fi reținut;

întrucât reclamanta Grundig susține, în plus, că, fără protecție teritorială absolută, distribuitorul exclusiv nu ar fi dispus să-și asume cheltuielile necesare pentru analiza pieței, de rezultatul eforturilor sale putând profita, în consecință, importatorii paraleli;

întrucât pârâta obiectează că o astfel de analiză a pieței, vizând, în special, să permită aplicarea produselor destinate exportului către Franța îmbunătățirile tehnice dorite de utilizatorul francez, nu ar putea aduce profit decât societății Consten;

întrucât, în fapt, Consten, în calitatea sa de concesionar exclusiv, care nu este contestată de decizia atacată, ar fi singurul care primește aparatele cu caracteristici adaptate special pentru piața franceză;

întrucât, în consecință, acest motiv nu este întemeiat;

întrucât motivele formulate împotriva părții din decizie referitoare la existența în acest caz a condiției prevăzute la articolul 85 alineatul (3) litera (a), considerate izolat și în ansamblu, nu par să fie întemeiate;

întrucât, datorită caracterului cumulativ al condițiilor necesare pentru acordarea exceptării prevăzute la articolul 85 alineatul (3), nu este, prin urmare, necesar să se examineze motivele referitoare la celelalte condiții de exceptare;

Cu privire la neacordarea exceptării condiționale

întrucât reclamanta Grundig, considerând că refuzul exceptării s-a bazat pe existența protecției teritoriale absolute în favoarea societății Consten, susține că, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17/62 al Consiliului, Comisia ar fi trebuit cel puțin să admită contractul de reprezentare exclusivă sub condiția ca importatorii paraleli să nu fie împiedicați;

întrucât, în absența unei astfel de exceptări condiționale, dispozitivul deciziei ar depăși propriile sale motive, precum și obiectivul său constând în interzicerea protecției teritoriale absolute;

întrucât anularea parțială a deciziei atacate lasă, pe viitor, fără obiect orice discuție cu privire la motivul de față;

Cu privire la cheltuielile de judecată

întrucât, în conformitate cu articolul 69 alineatul (3) din regulamentul său de procedură, Curtea poate compensa cheltuielile de judecată în totalitate sau în parte în cazul în care părțile cad în pretenții cu privire la unul sau mai multe capete de cerere;

întrucât aceasta este situația în speță,

întrucât este necesar, prin urmare, să fie compensate cheltuielile suportate, pe de o parte, de reclamante și Guvernele Republicii Italiene și Republicii Federale Germania, intervenienți, iar pe de altă parte, de pârâtă și societățile Leissner și UNEF, intervenienți;

având în vedere actele de procedură;

după ascultarea raportului judecătorului raportor;

după ascultarea susținerilor părților;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolele 3, 36, 85, 86, 222 și 234;

Având în vedere Regulamentele nr. 17/62 și 19/65 ale Consiliului;

Având în vedere Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Comunității Economice Europene;

Având în vedere Regulamentul de procedură al Curții,

CURTEA

Respingând orice alte concluzii mai ample sau contrarii, hotărăște:

1. Anulează Decizia Comisiei Comunității Economice Europene din 23 septembrie 1964 privind o procedură în temeiul articolului 85 din tratat (IV-A/00004-03344, "Grundig-Consten"), publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene din 20 octombrie 1964 (p. 2545/64), în măsura în care în articolul 1 al acesteia se consideră că întregul contract din 1 aprilie 1957, inclusiv elementele acestui contract neconstitutive la încălcarea respectivă, constituie o încălcare a dispozițiilor articolului 85;

2. Respinge acțiunile 56/64 și 58/64 ca neîntemeiate, pentru celelalte capete de cerere,;

3. Obligă reclamantele, pârâta și intervenienții să își suporte propriile cheltuieli.

Astfel întocmită și pronunțată de către Curte la Luxemburg, 13 iulie 1966.

Hammes

Delvaux

Strauß

Donner

Trabucchi

Lecourt

Monaco

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 13 iulie 1966.

Grefier

A. Van Houtte

Președinte

Ch. L. Hammes